

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1778

Vragen van de leden **Leerdam** en **Tang** (beiden PvdA) aan de minister van Verkeer en Waterstaat en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het besluit van KLM om te stoppen met vluchten naar Aruba*. (Ingezonden 9 februari 2009)

1
Kent u het artikel «Aruba woest over vertrek KLM»?¹

2
Hoe en wanneer heeft KLM u geïnformeerd over de beslissing om per 29 maart a.s. niet langer vluchten uit te voeren naar Aruba?

3
Welke alternatieven luchtvaartverbindingen zijn er vanaf die datum voor deze KLM vluchten tussen Nederland en Aruba?

4
Heeft u kennisgenomen van de onrust die dit besluit op Aruba veroorzaakt heeft?

5
Deelt u de mening dat de beslissing van KLM niet meer te vliegen op Aruba de reismogelijkheden van de bevolking van Aruba belemmert en het toerisme ondermijnt?

6
In hoeverre kunt u beoordelen of de argumentatie van KLM voor het

schrappen van de vluchten, namelijk dat deze niet langer rendabel zouden zijn, steekhoudend zijn?

7
Vindt u dat het argument van KLM, dat de economische crisis heeft geleid tot deze beslissing, een geldige reden is voor zo'n ingrijpend besluit als het schrappen van de vluchten?

8
Deelt u de mening dat het besluit van KLM demonstreert dat er geen eerlijke concurrentie is op deze intercontinentale route?

9
Welke mogelijkheden zijn er volgens u om iets te doen aan de onrust, die is ontstaan op Aruba over het besluit van KLM?

¹ Het Parool, 4 februari 2009.

Antwoord

Antwoord van minister **Eurlings** (Verkeer en Waterstaat), mede namens de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 4 maart 2009)

1
Ja.

2
KLM heeft mij mondeling, vóór het publiek maken van het besluit, op de hoogte gesteld van het besluit om met ingang van het IATA zomerseizoen 2009 de bediening van

Aruba als punt in het netwerk op te schorten. Aruba is één van de sleutelbestemmingen in de Staatsgaranties die bij de fusie tussen KLM en Air France in 2004 zijn aangewezen door de Staat. De economische crisis en het stijgende kostenniveau zijn mede debet aan de beslissing van KLM. Ik ben door de KLM geïnformeerd dat het aantal passagiers dat KLM vervoert tussen Nederland en Aruba al langere tijd een neergaande lijn vertoont en verlieslatend is. Onder die omstandigheden kan de KLM de bediening van een sleutelbestemming opschorten.

3
Ik heb begrip voor de teleurstelling van de Arubaanse samenleving en politiek over het opschorten van de door KLM uitgevoerde diensten tussen Amsterdam en Aruba. Het opschorten van diensten of het sluiten van routes is over het algemeen een besluit dat niet lichtvaardig wordt genomen. Aan het besluit van KLM om de dienstverlening op te schorten heeft, naar ik heb vernomen, een zorgvuldige afweging ten grondslag gelegen.

Op verzoek van Aruba is tussen Aruba en Nederland op 22 april 1999 een protocol gesloten van het type «open skies» met het doel een meer open markttoegang en concurrentie te realiseren op de route tussen Nederland en Aruba. Martinair en

Arkefly hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt om directe diensten aan te bieden. Er is een grotere diversiteit in tarieven ontstaan en het toeristenvervoer heeft hierdoor aanvankelijk een enorme stimulans gekregen.

Martinair zal haar diensten uitbreiden om het wegvallen van de KLM diensten te compenseren. Arkefly heeft eveneens aangegeven het aantal diensten op Aruba uit te zullen breiden. Daarnaast blijft de mogelijkheid bestaan om op indirecte wijze naar Aruba te vliegen, bijvoorbeeld via bestemmingen in de Verenigde Staten, zoals Miami.

4

Ja.

5

Zoals aangegeven zullen Martinair en Arkefly diensten blijven aanbieden. Hierdoor is er op zichzelf geen sprake van belemmering van reismogelijkheden en ondermijning van het toerisme. In het algemeen is het wel zo dat het schrappen van routes betekent dat de netwerkqualiteit afneemt. Dat geldt niet alleen voor Aruba, maar ook voor Nederland. Ik kan mij ook voorstellen dat de nieuwe situatie met name voor het zakelijke segment van de reizigers minder aantrekkelijk zal zijn.

6

Het maken van afwegingen in de bedrijfsvoering is primair een aangelegenheid van KLM zelf. Ik ben door de KLM geïnformeerd dat de vluchten van en naar Aruba al gedurende langere tijd onder commerciële druk stonden en niet meer rendabel waren, onder meer door onvoldoende business class vervoer. Bij het rendabel houden van vluchten speelt het hoge kostenniveau voor de Nederlandse luchtvaart een belangrijke rol.

7

De huidige economische crisis, die ook de luchtvaartsector hard treft, maakt dat mondiaal, luchtvaartmaatschappijen kritisch kijken naar hun netwerken. Ook KLM ontkomt niet aan een evaluatie van het netwerk en een kritische beoordeling ten aanzien van de bediening van punten in dat netwerk die commercieel onrendabel zijn. Voor de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen speelt daarbij dat het kostenniveau voor de Nederlandse luchtvaart hoog is ten

opzichte van andere concurrerende landen. Dit zorgt voor extra druk. Dat zal soms leiden tot het maken van pijnlijke keuzes, zoals het opheffen van routes of het terugbrengen van het aantal frequenties op bepaalde bestemmingen.

Ik sluit niet uit dat als de economische crisis lange tijd zal aanhouden, KLM genoodzaakt zal zijn kritisch te kijken naar haar netwerk en wellicht ook andere bestemmingen zal moeten opschorten of het aantal frequenties per bestemming terug moet brengen.

8

Ik deel uw mening niet dat het besluit van KLM demonstreert dat er geen eerlijke concurrentie is op deze route binnen het Koninkrijk. Het Protocol van 22 april 1999 beoogt de ruimte te bieden voor Nederlandse en Arubaanse luchtvaartmaatschappijen om invulling te geven aan de markttoegang die in het Protocol geboden wordt. Dit Protocol is tot stand gekomen onder toenemende maatschappelijke en politieke druk in Aruba om grotere markttoegang te waarborgen. Van Nederlandse kant is daar invulling aan gegeven door Martinair en Arkefly. Door Arubaanse luchtvaartmaatschappijen is hier tot op heden nog geen invulling aan gegeven.

9

Waar mogelijk zal ik Europese luchtvaartmaatschappijen aansporen vliegverbindingen met Aruba te openen. Op langere termijn staat mij een open overeenkomst tussen alle delen van het Koninkrijk voor ogen.